

transect: archeologie, erfgoed, ruimte

Transect-rapport 741

Oegstgeest, Afslag-A44 (FloraHolland)

Gemeente Oegstgeest (Zuid-Holland)

Inventariserend Veldonderzoek
door middel van Proefsleuven

Auteur	E.Mol MA
Versie	Definitief
Projectcode	15060038
Datum	19-10-2015
Opdrachtgever	FloraHolland Dhr. W.J. Bekink Adviseur Vastgoed Postbus 220 2670 AE Naaldwijk Tel: 0174-622621
Uitvoerder	Transect Australiëlaan 5a 3526 AB Utrecht 3292848100
Onderzoeksmelding	Gemeente Oegstgeest
Bevoegde overheid	Erfgoed Leiden en Omstreken
Deskundige namens overheid	Mw. drs. M. Rietkerk Tel: 071-5167961
Beheer documentatie	Transect, Utrecht

Autorisatie		
Naam	Datum	Paraaf
Drs. S. Hakvoort (Senior KNA archeoloog)	19-10-2015	

ISSN: 2211-7067

© Transect, Utrecht

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Transect aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

In opdracht van FloraHolland heeft Transect in juli 2015 een Inventariserend Veldonderzoek (waarderende fase) door middel van Proefsleuven (IVO-P) uitgevoerd op het terrein van FloraHolland in Oegstgeest (Gemeente Oegstgeest; zie figuur 1). De aanleiding voor het onderzoek vormt de aanvraag van een omgevingsvergunning ten behoeve van de realisatie van een afslag langs de snelweg A44 ter hoogte van het veilingterrein van FloraHolland. Hierbij kunnen eventueel aanwezige archeologische waarden worden aangetast. Teneinde inzicht te krijgen in de mogelijke aanwezigheid van dergelijke resten binnen het plangebied is een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd.

Conclusies

Op basis van het proefsleuvenonderzoek kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- Het plangebied is in zijn geheel tot diep verstoord (minimaal 80 tot 200 cm onder het huidige maaiveld). Een post middeleeuwse bouwvoor (omgezet/verploegd), met daaronder gelegen archeologisch potentiële oeverafzettingen zijn hierbij vooral in het oostelijke deel van het plangebied (deels) intact gebleven.
- In het archeologisch vlak is slechts één greppel aangetroffen, die met behulp van het vondstmateriaal en historisch kaartmateriaal te dateren is in de Nieuwe Tijd. Het betreft hoogstwaarschijnlijk een perceelgrens in een landbouwgebied.
- De oude bouwvoor (S.2000) bevat relatief jong vondstmateriaal. Al het materiaal, waarbij (roodbakkend) aardewerk de grootste categorie is, dateert in de Nieuwe Tijd. Het jonge vondstmateriaal is bovendien flink verweerd.

Selectieadvies

Het archeologische niveau is binnen het plangebied deels bewaard gebleven, getuige de grote verstoringen in combinatie met de geringe hoeveelheid aan vondsten en sporen. Dit in combinatie met de lage waardering die het plangebied scoort, geeft geen reden voor een archeologisch vervolgtijdstudie. Hier hoeft geen nader veldonderzoek plaats te vinden. Ook de resterende drie proefsleuven hoeven naar ons inziens niet meer onderzocht te worden. Wij adviseren dat het terrein daarom kan worden vrijgegeven voor verdere ontwikkeling met dien verstande dat de uitvoerder van de grondwerkzaamheden volgens de Monumentenwet verplicht is om eventuele vondsten te melden bij de bevoegde overheid, in deze de gemeente Oegstgeest.

Inhoud

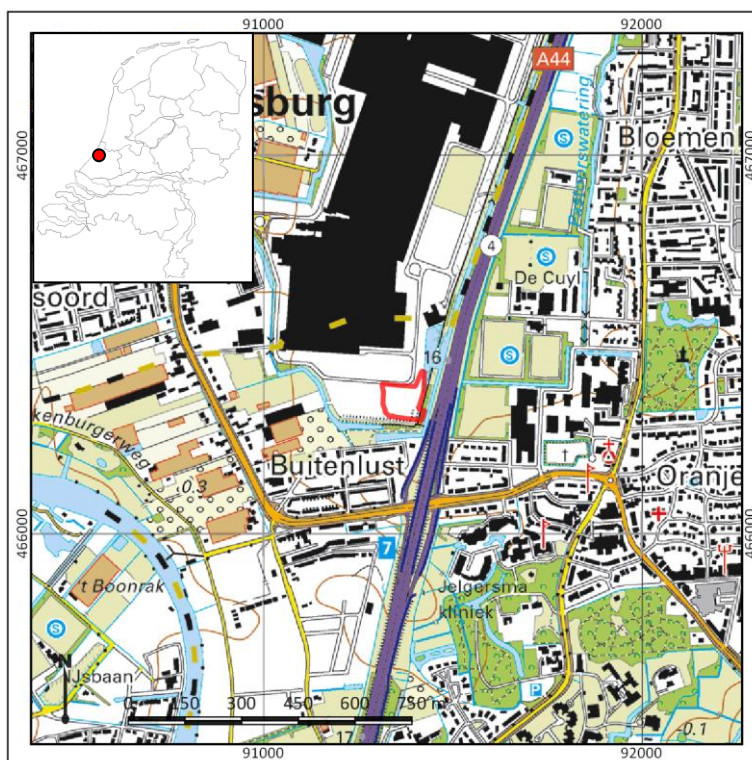
Samenvatting	
Inhoud	
1. Aanleiding.....	6
2. Resultaten vooronderzoek	7
3. Aard en doel van het archeologisch onderzoek	14
4. Resultaten veldonderzoek.....	15
5. Synthese	25
6. Beantwoording van de onderzoeksvragen.....	26
7. Conclusies, waardestelling en advies	28
Geraadpleegde bronnen	30
Bijlage 1: Archeologische Waardenkaart	31
Bijlage 2: Archeologische Beleidsadvieskaart (Gemeente Oegstgeest)	32
Bijlage 3: Geomorfologische Kaart.....	33
Bijlage 4: Actueel Hoogtebestand Nederland	34
Bijlage 5: Bodemkaart	35
Bijlage 6: Puttenplan	36
Bijlage 7: Allesporenkaart	37
Bijlage 8: Sporenlijst.....	38
Bijlage 9: Vondstenlijst.....	39
Bijlage 10: Archeologische periode-indeling voor Nederland (conform ABR)	40

1. Aanleiding

Gemeente	Oegstgeest
Plaats	Oegstgeest
Toponiem	Afslag-A44 (FloraHolland)
Kaartblad	30F
Centrumcoördinaat	91373.857 / 466353.136

In opdracht van FloraHolland heeft Transect¹ in juli 2015 een Inventariserend Veldonderzoek (waarderende fase) door middel van Proefsleuven (IVO-P) uitgevoerd op het terrein van FloraHolland in Oegstgeest (Gemeente Oegstgeest; zie figuur 1). De aanleiding voor het onderzoek vormt de aanvraag van een omgevingsvergunning ten behoeve van de realisatie van een afslag langs de snelweg A44 ter hoogte van het veilingterrein van FloraHolland. Hierbij kunnen eventueel aanwezige archeologische waarden worden aangetast. Teneinde inzicht te krijgen in de mogelijke aanwezigheid van dergelijke resten binnen het plangebied is een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd.

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met het eerder opgestelde Programma van Eisen (PvE, Hakvoort 2015) en de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.3.

Figuur 1: Topografische kaart met de locatie van het plangebied (rode lijnen).

¹ Transect Archeologie beschikt over een opgravingsvergunning ex artikel 45 van de Monumentenwet, verleend door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).

2. Resultaten vooronderzoek

Algemeen

Het vooronderzoek, in de vorm van een bureauonderzoek in combinatie met een inventariserend veldonderzoek (booronderzoek, verkennende en karterende fase), is voorafgaand aan het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door Transect (Nales 2013). De gegevens en resultaten van het vooronderzoek zijn opgenomen in dit hoofdstuk.

Het plangebied heeft volgens het centraal archeologisch informatiesysteem (Archis 2) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) geen archeologisch wettelijk beschermde status (zie bijlage 1). Op het terrein zijn in het verleden geen archeologische waarnemingen gedaan. Bovendien zijn binnen de kaders van het plangebied, afgezien van het vooronderzoek door Nales (2013), geen eerdere archeologische onderzoeken uitgevoerd.

Op de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Oegstgeest kent het terrein een lage archeologische verwachting, hetgeen gebaseerd is op een veronderstelde natte landschappelijke ligging van het plangebied (bijlage 2).

Op basis van het onderzoek ten behoeve van de gemeentelijke beleidsadvieskaart (Van den Berg, Schrijvers & Sueur 2008), in combinatie met de resultaten van het archeologisch vooronderzoek (Nales 2015) kan geconcludeerd worden dat het plangebied een middelhoge verwachting heeft op archeologische resten. Dit is hoofdzakelijk gebaseerd op de verwachting van oude oeverafzettingen langs fossiele kreekgeulen in de bodem, en de aangetroffen fosfaatvlekken in de boorkernen. Op grond van de resultaten van het vooronderzoek en de daaruit ontstane archeologische verwachting heeft de gemeente Oegstgeest besloten een Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven (IVO-P) uit te laten voeren.

Geologie van het onderzoeksgebied (naar: Nales 2013)

Het plangebied ligt in het mondingsgebied van de Oude Rijn. Deze rivier is actief geweest in de periode tussen circa 3600 v. Chr. en 1200 v. Chr. en was tot het begin van de jaartelling een van de belangrijkste hoofdtakken van het Rijn-Maas systeem (Berendsen & Stouthamer 2001). De rivier de Oude Rijn mondde in zee uit met een zeegat ter hoogte van Leiden, waar zich uiteindelijk een estuarium² met een waddenachtig landschap ontwikkelde. Het estuarium schoof steeds verder landinwaarts op, als gevolg van een sterk stijgende zeespiegel. Vanaf 3000 v. Chr. nam de gemiddelde zeespiegelstijging af, met als gevolg dat het riviersediment (onder andere van de Oude Rijn) de kans kreeg om strandwallen en -vlaktes op te bouwen. Er ontstond een aaneengesloten duinenlandschap, waarmee het achterland beschermd werd tegen overstromingen vanuit zee. De Oude Rijn kon hierbij in haar estuarium zeewaarts uitbreiden, waarbij voor de kust een delta ontwikkeld werd (Van Heteren & Van der Spek 2008). In deze uitbouwingsfase vormden langs de oevers van het estuarium (zandige) geulafzettingen. Verder van de kust af trad langs de randen van het estuarium, in het achterland en tussen de strandwallen veenvorming op. Vervolgens werd direct aan de geul oeverafzettingen (zandige klei) afgezet, terwijl tijdens (rivier)overstromingen komafzettingen (matig tot sterk siltige klei) werden afgezet in de vlaktes verder van de geul af.

Vanaf circa 500 v. Chr. nam het aantal stormen vanaf zee toe. Het mondingsgebied van de Oude Rijn werd hierdoor regelmatig overstroomd. Ook brak de kust geleidelijk af, met het gevolg dat de kustlijn langzaam maar zeker landinwaarts verschoof (transgressie). Hiermee verdween de voor de kust

---

² Een estuarium is een riviermonding, waar zoet en zout water bij elkaar komen en sedimentatie optreedt als gevolg van sterk wisselende stroomsnelheden.

uitgebouwde delta van de Rijn geleidelijk. Doordat rivierwater tijdens stormen stroomopwaarts opgestuwd werd, vonden op diverse zwakke plekken in de oever doorbraken plaats. Er ontstond daarbij op diverse plekken een vertakt krekensysteem in de tot dan toe ontstane komgebieden. Doordat deze nevengeulen in contact stonden met de Oude Rijn bleven deze geulen lang actief door een continue aanvoer van water tijdens hoge afvoeren of waterstanden. De invloed van de Oude Rijn nam echter af vanaf het begin van de jaartelling als gevolg van het ontstaan van nieuwe waterlopen stroomopwaarts. Onder meer de Waal en de Lek namen de hoofdafvoer van de Oude Rijn over, waardoor deze laatste minder belangrijk werd en in omvang afnam. Dit leidde tot een verdere afbraak van de monding van de Oude Rijn, doordat deze niet genoeg tegenwicht meer kon bieden. In 1122 werd het stroomopwaartse deel van de Oude Rijn, de Kromme Rijn, afgedamd bij Wijk bij Duurstede, waardoor de Oude Rijn een 'dode' rivierarm werd die alleen nog grondwater afvoerde (Dekker, 1980). Door verslechterde klimatologische condities in de Middeleeuwen, met de daarbij gepaarde verzanding van de monding van de Oude Rijn (door meer toevoer van duinzand), werd tijdens een laatste overstroming rond 1130 na Chr. de monding van zee afgesloten. Ondanks dat de geul inactief geworden was, bleef de Oude Rijn echter voortdurend grondwater vanuit het veengebied afvoeren naar haar oude mondingsgebied. Dit zorgde in de eeuwen erna voor veel wateroverlast, maar vormde ook de aanleiding voor het ontstaan van het cultuurlandschap in dit gebied met haar dijken, molens, polders en weteringen.

Geomorfologie

Het landschap in de directe omgeving van het plangebied heeft dus hoofdzakelijk onder invloed gestaan van de inmiddels inactieve Oude Rijn en zijn monding. Op de geomorfologische kaart (bijlage 3) is te zien dat het plangebied volledig in een vlakke van de getij-riviermondafzettingen ligt (kaartcode: 2M34). Deze zijn daar afgezet door overstromingen vanuit de Oude Rijn of als gevolg van overstromingen vanuit zee (de transgressies). Een onzekerheidsfactor is echter aanwezig. De vlakke ligt namelijk ingeklemd tussen bebouwing, een recente dijk (ten behoeve van de A44) en afzettingen behorend bij een getij-riviermondrug (kaartcode: 3K27). Het is bijvoorbeeld goed mogelijk dat de (oeverafzettingen van de) stroomrug van de Oude Rijn binnen het plangebied in de ondergrond aanwezig is.

Deze vlakke waarin het plangebied zich bevindt kan bovendien doorsneden zijn met kleine kreekgeulen, maar of deze ook voorkomen in het plangebied is niet duidelijk. Omdat het plangebied dicht bebouwd en verhard is en kunstmatige (recente) verhogingen te zien zijn, zijn op grond van hoogteverschillen aan het maaiveld (op basis van het AHN, zie bijlage 4) hierover geen uitspraken te doen. De krekens, met name die uit de eerste transgressiefase rond 2500 jaar geleden, vormden reeds in de IJzertijd aantrekkelijke plaatsen voor bewoning.

Bodem en grondwater

Op de bodemkaart ligt het plangebied (deels) in een zone waar kalkarme poldervaaggronden worden verwacht (bodemkaartcode Mn56C; bijlage 5). Dit zijn volledig gerijpte kleigronden met een zware tussenlaag of ondergrond zonder veen binnen 80 cm -Mv. Het oostelijk deel van het plangebied is gekarteerd als 'bebouwing'; dit vanwege de snelweg A44 die langs het plangebied ligt. Ten westen van het plangebied bevinden zich verder lichte tot zware zavelgronden met een homogeen profiel (tuineerdgronden en poldervaaggronden, respectievelijk EK19 en Mn25C).

Specifiek uit het booronderzoek van Nales (2013) is naar voren gekomen dat lithologisch gezien binnen het plangebied oeverafzettingen op komafzettingen aanwezig zijn. Onder de komafzettingen liggen achtereenvolgens veen en strandzand (afgedekt met estuariene klei). Archeologisch gezien zijn uitsluitend de oeverafzettingen interessant, welke direct onder een verstoringsdek aangetroffen. De top van de oeverafzettingen bevinden zich, afhankelijk van diepte van de verstoring, op een diepte van

70 tot 150 cm -Mv bevindt. De oeverafzettingen zijn deels aangetast, maar niet volledig verdwenen. Bovendien is in enkele boringen sprake van een zwak tot matig humeuze top van de oevers, waarin fosfaatvlekken zijn waargenomen (boring 2, 5). De humeuze top en de fosfaatvlekken *kunnen* het gevolg zijn van de aanwezigheid van bewoning.

De grondwatertrap in het plangebied is II. Dit betekent over het algemeen dat er sprake is van een relatief hoge grondwaterstand, waarbij het grondwater meerdere maanden per jaar binnen 80 cm -Mv voorkomt en niet dieper voorkomt dan 120 cm -Mv. Vanuit archeologisch oogpunt betekenen dergelijke grondwaterstanden dat naar verwachting zowel organische als anorganische archeologische resten in de bodem geconserveerd kunnen zijn gebleven, doordat oxidatie onder invloed van bodemlucht niet heeft kunnen plaatsvinden.

Archeologisch vooronderzoek

Binnen de contouren van het plangebied is recentelijk door Transect een archeologisch bureau- en booronderzoek uitgevoerd (naar: Nales 2013):

Ten zuiden van het plangebied zijn in het verleden reeds enkele onderzoeken uitgevoerd. Deze vonden plaats in het kader van het project Rijnfront (onderzoeksmelding 4.715, ARCHIS waarnemingsnummer 56.738). Bij archeologisch booronderzoek direct ten zuiden van het plangebied zijn in verschillende boringen fosfaatvlekken aangetroffen. Deze bevonden zich op een diepte van circa 90 cm -Mv. Het voorkomen van fosfaat kan wijzen op de aanwezigheid van menselijke occupatie, aangezien het een direct gevolg is een verrijking van de bodem door mest (door afval of door veeteelt. Daaropvolgend heeft een proefsleuvenonderzoek plaatsgevonden om de aard en omvang van deze vlekken vast te stellen. Dit onderzoek leverde echter geen vondstmateriaal op. Wel kon worden vastgesteld dat de bodem in het betreffende gebied (en daarmee de vindplaats) voor een groot deel verstoord was, waardoor een beperkt deel van de profielen kon worden onderzocht. Er was hier sprake van een bouwvoor met een dikte van 70 cm, waaronder een pakket verrommelde zware klei met baksteen, houtskool, ijzerinspoeling en vlekken grof zand aanwezig was. Het vermoeden was dat de bodem zelfs tot een diepte van 140 cm -Mv was doorgespit. Daaronder lag een donkergrijze klei met humeuze brokken, hetgeen mogelijk een laklaag betreft. Daaronder lagen enkele groene vlekken, die geïnterpreteerd zijn als fosfaat. Op de omgewerkte cultuurlaag na, was er in het plangebied geen sprake van archeologische sporen. Het grootste deel van de vindplaats was namelijk verstoord, waardoor geen sprake was van een behoudenswaardige vindplaats (onderzoeksmelding 35.103, ARCHIS waarnemingsnummer 423.862). Er zijn ook enkele andere onderzoeken ten zuiden van het onderzoeksgebied uitgevoerd, maar deze leveren verder geen nieuwe wetenschappelijke inzichten op ten opzichte van het bovenstaande (onderzoeksmelding 5.770, ARCHIS waarnemingsnummer 53.533).

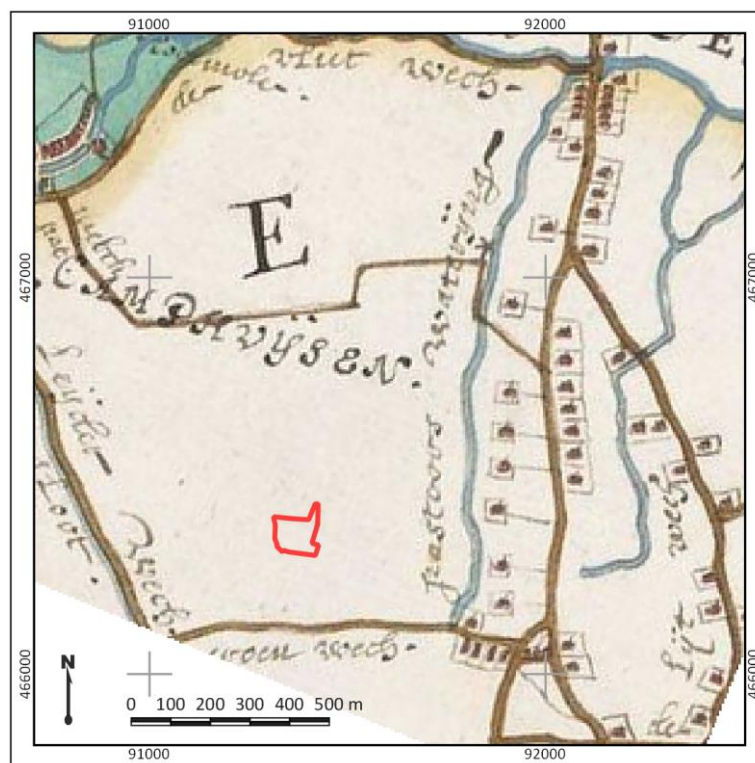
Het plangebied ligt in de nabijheid van het gebied Nieuw Rhijngeest. Daar is een omvangrijke nederzetting aanwezig, die dateert uit de Merovingische tijd (7^e eeuw na Chr.). Een vindplaats van een dergelijke omvang uit die specifieke archeologische periode is relatief uniek in Nederland, waardoor deze plek archeologisch gezien bijzondere aandacht verdient. Er zijn resten van meerdere huizen, bijgebouwen, begravingen en zelfs een haven teruggevonden. Op basis van het onderzoek is vastgesteld dat de sporen zich op een diepte van circa 70 cm -Mv bevinden. Doordat het plangebied vlakbij deze vindplaats gelegen is, kan het plangebied gezien de omvang van de nederzetting in de invloedssfeer van een vroegmiddeleeuwse nederzetting gelegen hebben.

Tenslotte zijn ten noorden van het plangebied ook enkele nabijgelegen meldingen bekend. ARCHIS waarnemingsnummer 22.130 betreft de vondst van enkele scherven middeleeuws aardewerk tijdens

opschoonwerkzaamheden van de sloten op het FloraHolland-terrein. Of deze resten te maken hebben met de aanwezigheid van een archeologische nederzetting daar is op grond van de melding niet bekend.

Historische situatie

De oudst geraadpleegde kaart waar het plangebied op staat dateert uit 1615. Hierop is te zien dat het plangebied van oorsprong in de polder *Camphuijsen* (Kamphuizen) ligt. Het plangebied kent daarbij een agrarisch grondgebruik en is onbebouwd (figuur 2). Dit beeld verandert niet tot en met de eerste helft van de 20e eeuw, zoals op de kadastrale Minuutplan (1811-1832; figuur 3), de Topografische Militaire kaart (1898; figuur 4) en vroeg-20e-eeuws topografisch kaartmateriaal is waar te nemen (figuur 5). Pas op de kaart van 1965 verschijnt de snelweg A44, waarbij langs het plangebied een afrit verschijnt. Het plangebied blijft daarbij nog onbebouwd, zoals in figuur 6 is waar te nemen. Deze situatie blijft zo tot in de loop van de jaren '90 het FloraHolland-terrein bij het plangebied verschijnt (figuur 7). Na 1995 wordt het plangebied bestraat en maakt het deel uit van het veilingterrein.

Figuur 2: Plangebied (rode lijnen) op een landkaart getekend door B. Florisz. van Berckenrode (1615; watwaswaar.nl).

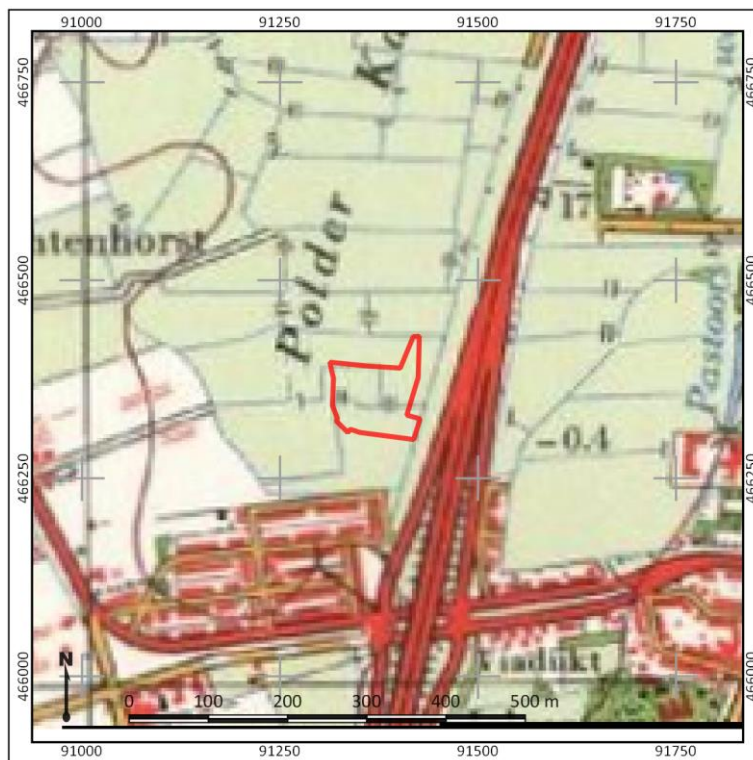
Figuur 3: Plangebied (rode lijnen) Kadastraal Minuutplan (1811-1832; watwaswaar.nl)

Figuur 4: Plangebied (rode lijnen) op Topografische Militaire Kaart (1898; watwaswaar.nl).

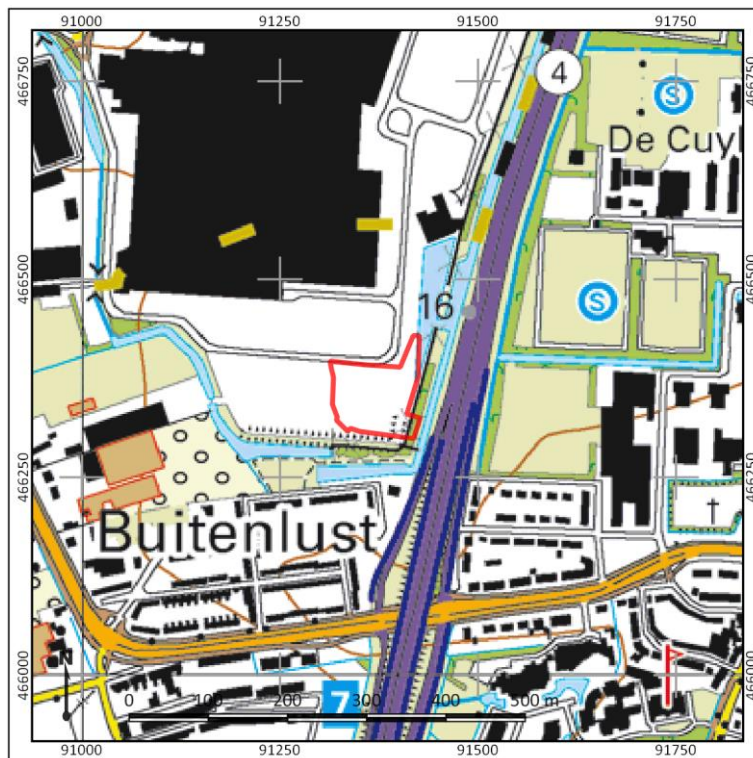
Figuur 5: Plangebied (rode lijnen) op Topografische Militaire Kaart (1926; watwaswaar.nl).

Figuur 6: Plangebied (rode lijnen) op Topografische Kaart (1965; watwaswaar.nl).

Figuur 7: Plangebied (rode lijnen) op Topografische Kaart (1986; watwaswaar.nl).

Figuur 8: Plangebied (rode lijnen) op huidige Topografische Kaart.

3. Aard en doel van het archeologisch onderzoek

Het doel van het archeologisch proefsleuvenonderzoek is inzicht te verschaffen in de aan- of afwezigheid van (behoudenswaardige) archeologische resten in het plangebied. Om dit doel te kunnen realiseren is een aantal onderzoeksvragen geformuleerd waarop het onderzoek een antwoord dient te geven. Tevens heeft het proefsleuvenonderzoek ten doel het in kaart brengen van eventuele verstoringen binnen het plangebied.

De volgende onderzoeksvragen dienen te worden beantwoord:

1. Zijn er in het plangebied archeologische waarden aanwezig?
2. Wat is de aard van de onderscheiden archeologische waarden (complextypen, sporen, structuren, vondsten)?
3. Wat is de stratigrafische en ruimtelijke positie en spreiding van de archeologische waarden (diepteligging, begrenzing, omvang)?
4. Wat is de datering van de archeologische waarden op basis van (chrono-)stratigrafie en typochronologie (inclusief bouwhistorie)? En in hoeverre is er sprake van (dis-)continuïteit in gebruik/bewoning?
5. Welke categorieën van vondstmateriaal zijn aanwezig en in welke mate (ook in relatie tot elkaar)? Wat zegt de aard en mate van voorkomen van het vondstmateriaal over het gebruik van het plangebied in het verleden?
6. Welke (post-)depositionele processen zijn te onderscheiden en in hoeverre hebben deze invloed gehad op de bewoningsgeschiedenis en vondstcontexten?
7. Wat is de fysieke kwaliteit van de aangetroffen archeologische waarden (gaafheid en conserveringsgraad)?

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.3 (KNA 3.3) en het Programma van Eisen voor dit onderzoek (Hakvoort 2015).

4. Resultaten veldonderzoek

Onderzoeksmethodiek

Voorafgaand aan het onderzoek is een indicatief puttenplan opgesteld, waarin voorzien is in de aanleg van 11 proefsleuven verspreid over het plangebied. Hierbij is rekening gehouden met de ligging van de toekomstige (asfalt)wegen. Deze locaties zijn zoveel mogelijk vermeden, om verzakkingen van het asfalt in de toekomst te voorkomen. Het beoogde puttenplan is, geprojecteerd op een bouwtekening, weergegeven in bijlage 6. De noord-zuid georiënteerde werkputten zijn 4 meter breed en 20 meter lang beoogd. De uiteindelijke ligging van de aangelegde sleuven is weergegeven in de Allesporenkaart, bijlage 7. Enkele sleuven zijn vervallen of verschoven. De reden hiervan zal later per werkput nader gespecificeerd worden.

De proefsleuven zijn met een graafmachine met rupsbanden en 'gladde' bak uitgegraven, onder begeleiding van een senior KNA archeoloog. Tijdens het machinaal verdiepen zijn de vlakken en putwanden geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische cultuurlagen, sporen, vondsten en/of eventueel muurwerk. Hierbij is ook gebruik gemaakt van een metaaldetector, zowel tijdens het verdiepen, als voor wat betreft het aangelegde sporenvlak. Hierbij werd ijzer niet 'gediscrimineerd'.

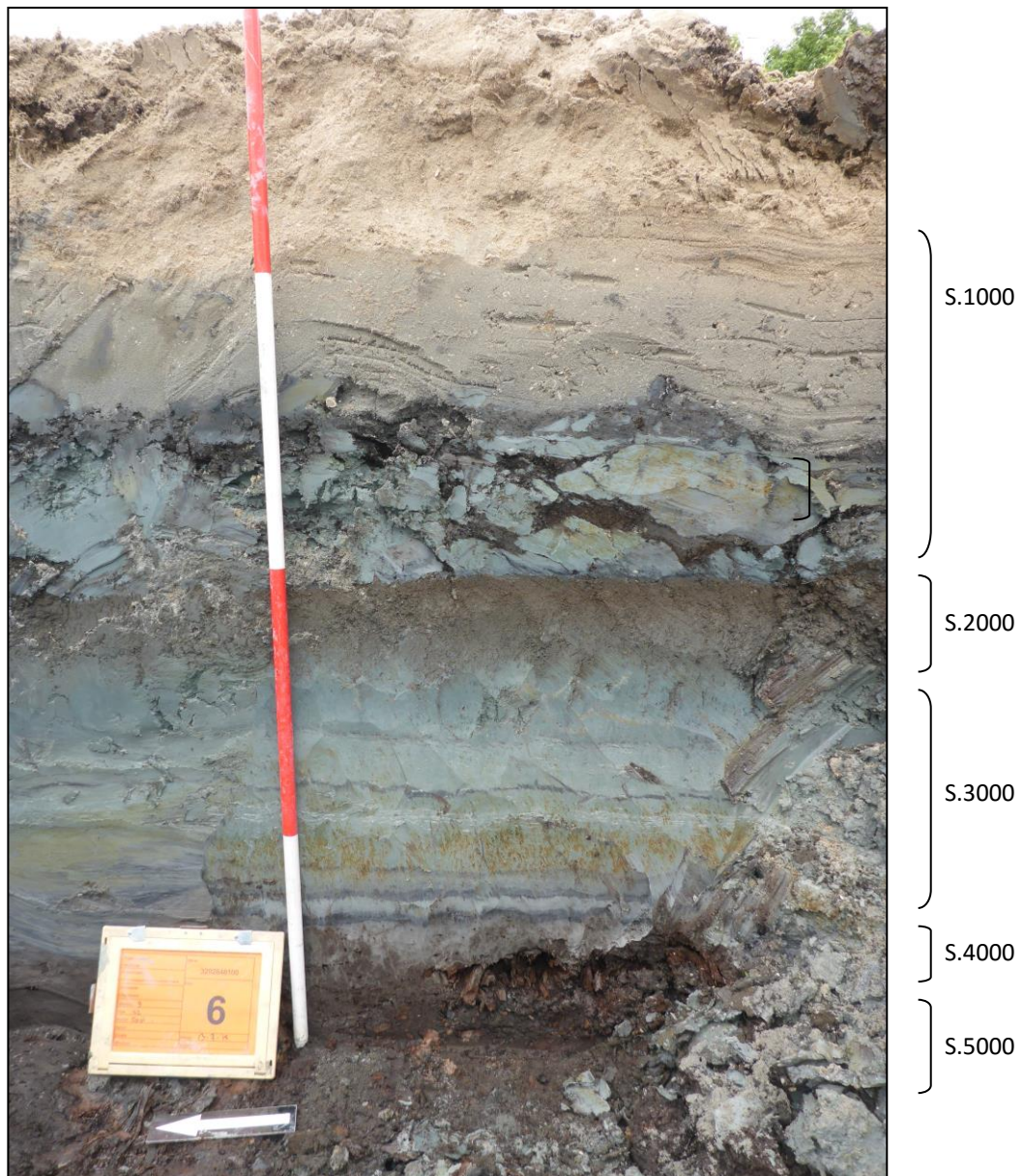
Per proefsleuf is een archeologisch vlak in de top van de top van de natuurlijke ondergrond, de oeverafzettingen, aangelegd. Vlakken zijn geïnspecteerd op sporen, zowel archeologische als natuurlijke. Het vlak is vervolgens gefotografeerd, beschreven in een database en digitaal ingemeten met een dGPS. De digitale metingen zijn omgezet naar een 'leesbare' vlaktekening. De profielen van de proefsleuven zijn zoveel mogelijk verspreid over het terrein aangelegd en bodemkundig beschreven om inzicht te krijgen in de landschapsgenese en post-depositionele processen. In werkput 4, 7 en 9 is de profielwand op 1 plek opgeschaafd. In werkput 8 is het profiel op 2 locaties opgeschaafd. Alle profielkolommen zijn gefotografeerd en lithologisch beschreven.

Vondstmateriaal is verzameld per spoor en/of per laag. Bij de aanleg van het vlak zijn vondsten verzameld in vakken van 5 meter per de breedte van de proefsleuf (4 meter).

Lithologie

De vlakken van de werkputten zijn aangelegd in de top van de oeverafzettingen, direct onder (slechts deels intacte) oude bouwvoor. De bodemopbouw bestaat uit de volgende lagen (figuur 9):

- S.1000: De recent verstoorde bovenlaag (minimaal 80 cm tot plaatselijk 200 cm -Mv). Bevat een laag ophogingszand maar ook een pakket recent omgezette klei uit de ondergrond. Duidelijk te zien zijn de brokken (grijsblauwe) klei en de scherpe begrenzingen.
- S.2000: Donkergrijsbruine afzettingen (KS4), oude bouwvoor. Plaatselijk redelijk humeus, circa 20 centimeter dikte. De top van deze laag ligt rond 1.00 m -NAP. Deels verploegd of omgezet.
- S.3000: Grijsblauwe oeverafzettingen (achterzijde van de oever, op de grens van natte zone naar de drogere zone). Overwegend matig siltige klei. Duidelijk waarneembaar zijn de actieve en inactievare fases onder invloed van getijdenwerking. Dit is te zien aan de gelaagdheid. Dunne kleiige laklaagjes (inactieve fases), wisselen zich af met zandlaagjes (actieve fases). Dit pakket is circa 50 centimeter dik. Ongeveer halverwege is een duidelijke band met roestvlekken te zien; het resultaat van de grondwaterspiegel.
- S.4000: Donker bruingrijze overgangszone van klei naar een onderliggend veenpakket (VK3). Circa 10 centimeter dik.
- S.5000: Donkerbruin veenpakket (Hollandveen). Vanaf circa 1,85 m - NAP.

Figuur 9: Foto van de bodemopbouw in het plangebied.

Sporen en structuren

Naast de genoemde humeuze 'oude' bouwvoor heeft het onderzoek 1 archeologisch spoor opgeleverd. Alle overige ingetekende sporen bestaan uit verstoringen, waaronder smalle greppeltjes ten behoeve van het draineren van het terrein. Hieronder zullen de sporen per werkput besproken worden.

Werkput 1 t/m 3

Deze werkputten zijn komen te vervallen. Dit terrein was immers ontoegankelijk voor het veldteam. Op het met asfalt bedekte terrein stonden nog honderden veilingkarren geparkeerd (zie figuur 10). Op een later moment terugkomen lijkt vooralsnog niet nodig gezien de rest van de werkputten voldoende inzicht gaf om het terrein te waarderen.

Figuur 10: Het uitzetten van de werkputten met behulp van een dGPS. Met op de achtergrond de genoemde veilingkarren.

Werkput 4

Werkput 4 is 15,25 meter lang en 4 meter breed (zie figuur 11). De werkput is circa 10 meter naar het oosten verschoven, wederom vanwege het feit dat het terrein nog in gebruik is door FloraHolland. De werkput is ook een kleine 5 meter kleiner geworden. Dit is bewust gedaan om de locaties van de open afritten van de snelweg in het bouwplan te vermijden (vanwege eventuele toekomstige verzakkingen). De hoogte van het vlak varieert tussen 1,03 m -NAP en 1,22 m -NAP. Dit is circa 1,45 meter onder het maaiveld. In deze sleuf zijn 3 recente sporen opgetekend, bestaande uit drainagesleufjes opgevuld met grof zand. De hebben een oost-westelijke oriëntatie en liggen circa 5 meter parallel aan elkaar.

Werkput 5

Werkput 5 is 19,6 meter lang en 4 meter breed (zie figuur 12). De ligging van de werkput is licht aangepast; wederom vanwege het terrein dat ontoegankelijk is vanwege de gestalde veilingkarren. De hoogte van het vlak varieert tussen 0,70 m -NAP in het zuiden en 1,20 m -NAP in het noorden van de werkput. Dit is circa 1,00 tot 1,35 meter onder het maaiveld. Halverwege de sleuf is het vlak voor ongeveer een meter hoger gehouden (circa 0,30 m -NAP) vanwege een pvc-buis aldaar. De verwachte oeverafzettingen zijn in deze sleuf niet aangetroffen, het vlak is bovendien in de recente ophogingslaag gehouden. Vanwege het snel toestromende grondwater kon het vlak niet verder verdiept worden.

Figuur 11: Het vlak van werkput 4.

Figuur 12: Het vlak van werkput 5.

Werkput 6

Werkput 6 is 13,8 meter lang en 4,5 meter breed (zie figuur 13). De werkput is 3 meter verplaatst naar het westen toe in verband met een pvc-buis die is aangetroffen. De werkput is ruim 6 meter korter uitgevallen: wegens regen- en grondwater dat inmiddels 10 tot 20 centimeter hoog stond over het gehele vlak is het verlengen van de put gestaakt (zie figuur 14). De hoogte van het vlak schommelt tussen 1,45 en 1,60 m -NAP. Dit is circa 1,75 meter onder het maaiveld. Aan de zuidzijde van de werkput is een drainagesleuf ingetekend. Een profiel documenteren is in deze put niet haalbaar en werd bovendien gevaarlijk geacht (instortende wanden vanwege het recente ophogingspakket). Wel is met de kraan een 'hap' langs het profiel genomen. Hierin is geconstateerd dat het verstoringpakket tot zeker 2 meter onder maaiveld reikt, waarmee de archeologisch interessante lagen (oeverafzettingen) hier verdwenen zijn (zie figuur 15).

Figuur 13: Het vlak van werkput 6.

Figuur 14: Het vlak van werkput 6, een dag later.

Figuur 15: Verstoring werkput 6 in beeld.

Werkput 7

Werkput 7 is 18,8 meter lang en 3,8 meter breed (zie figuur 16). De hoogte van het vlak varieert tussen 1,25 m -NAP in het noorden tot 1,62 m -NAP in het zuiden van de werkput. Dit is circa 1,5 (noordzijde) tot bijna 2 meter (zuidzijde) onder het maaiveld. Aan de noordzijde van de werkput is het vlak hooggehouden vanwege de aanwezigheid van kabels en leidingen (allen lokaal, niet aanwezig op de KLIC). In de zuidelijke helft van de sleuf zijn 2 drainagesleuven ingetekend.

Figuur 16: Het vlak van werkput 7.

Werkput 8

Werkput 8 is 20,1 meter lang en 3,8 meter breed (zie figuur 17). De hoogte van het vlak varieert tussen 1,30 m -NAP in het zuiden en 1,58 m -NAP in het noorden van de werkput. Dit is respectievelijk 1,65 en 2,00 meter -Mv. In deze werkput zijn 4 drainagesleuven aangetroffen en ingetekend.

Figuur 17: Het vlak van werkput 8.

Werkput 9

Werkput 9 is 20,3 meter lang en 3,9 meter breed (zie figuur 18). De hoogte van het vlak varieert tussen 1,17 m -NAP in het zuiden en 1,40 m -NAP in het noorden van de werkput. Dit is zowel aan de noordzijde als aan de zuidzijde ongeveer 1,5 meter onder het maaiveld. Afgezien van twee ingetekende drainageslangen is deze put grotendeels verstoord of niet verdiept vanwege de aanwezigheid van vele lokale kabels en leidingen welke niet op de KLIC aanwezig waren.

Werkput 10

Werkput 10 is 19,8 meter lang en 3,9 meter breed (zie figuur 19). De zuidoostelijke hoek van de sleuf is schuin aangelegd vanwege een bufferzone met een gaspijp van de Gasunie. De hoogte van het vlak varieert tussen 1,09 m -NAP in het zuiden en 1,25 m -NAP in het noorden van de werkput. Dit is zowel aan de noordzijde als aan de zuidzijde ongeveer 1,3 meter onder het maaiveld. Twee-derde van de werkput is verstoord, ditmaal wegens de ingraving van de gaspijp. In de noordelijke helft van de sleuf is het enige archeologische spoor binnen het proefsleuvenonderzoek aangetroffen. Het betreft een donker grijsblauwe greppel met een oost-westelijke oriëntatie die vermoedelijk dateert uit de Nieuwe Tijd, gezien het vondstmateriaal maar ook de ligging en oriëntatie die goed overeenkomt met de perceelgrenzen die op historisch kaartmateriaal zijn weergegeven (figuur 4 t/m 7).

Figuur 18: Het vlak van werkput 9.

Figuur 19: Het vlak van werkput 10.

Werkput 11

Deze werkput is vervallen wegens de aanwezigheid van een gaspijp van de Gasunie. Wij dienden hier een bufferzone van minimaal 5 meter aan weerszijde van de gaspijp aan te houden.

Vondsten

Tijdens het onderzoek zijn 10 vondstnummers uitgedeeld, dat alles bij elkaar 49 vondsten bevat. Het betreft hoofdzakelijk (post middeleeuwse) aardewerkscherven (zie tabel 1). De vondsten komen alleen uit de twee bovenste lagen, de verstoorde bovenlaag (S.1000) en de (deels omgezette/verploegde) oude bouwvoor (S.2000). Voor de volledige vondstenlijst, zie bijlage 9.

Metaalvondsten

Tijdens de aanleg van de vlakken is gebruik gemaakt van de metaaldetector. Dit leverde slechts twee (sub)recente vondsten op uit S.2000: een ijzeren strip in een hoek van negentig graden en cilindervormige dop (vermoedelijk een slaghoedje).

Anorganische vondsten

Aardewerk, bouwmetaal en andere anorganische materiaalcategorieën zijn verzameld tijdens de aanleg van de vlakken. Het betreft hoofdzakelijk materiaal uit de Nieuwe Tijd. Tussen het vondstmateriaal bevinden zich veelal fragmenten van roodbakkerd aardewerk met loodglazuur, maar ook een fragment van een steengoed kruik en industrieel wit serviesgoed. Ook zijn er fragmenten kleiijp aangetroffen, waaronder één ketel van een relatief vroege kleiijp. Het betreft een slank dubbel conisch model met een radstempel rond de ketelopening (datering: eind 17e tot begin 18e eeuw). Verder is modern glas aangetroffen, en kleine fragmenten bouwmetaal (baksteen).

Opvallend is de mate van verwerking. Al het roodbakkerd aardewerk om als voorbeeld te nemen, is flink verwerkt. Het glazuur is op sommige fragmenten nihil en de breuken zijn 'afgerond'.

Organische vondsten

Organisch vondstmateriaal is niet aangetroffen.

Tabel 1. Aantallen per vondstcategorie.

Categorie:	Aantal:	Percentage:
<i>Aardewerk</i>	36	73,5
<i>Kleiijp</i>	7	14,3
<i>Bouwmetaal</i>	2	4,1
<i>Glas</i>	2	4,1
<i>Metaal</i>	2	4,1
TOTAAL	49	100,0

5. Synthese

In het Programma van Eisen is een gespecificeerde verwachting opgesteld, aan de hand van de verwachtingenkaart van de gemeente Oegstgeest en het bureau- en booronderzoek op het plangebied uitgevoerd door Nales (2013). Door de aanleg van 7 (van de 11 geplande) proefsleuven over het plangebied kon de verwachting nader gespecificeerd worden en kon tevens een aanbeveling voor het vervolgtraject worden geformuleerd.

Het plangebied is landschappelijk gesitueerd in het mondingsgebied van de Oude Rijn. Niet verwonderlijk is het feit dat het plangebied gedurende lange tijd onder invloed heeft gestaan van een verschuivende kustlijn en overstromingen gevoed vanuit zowel de rivier als de Noordzee. Naar voren is gekomen dat binnen het plangebied oeverafzettingen onder een 'oude' bouwvoor aanwezig zijn, waarbij de oeverafzettingen archeologisch gezien potentie boden.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn 6 spoornummers uitgedeeld, waarvan 5 aan lagen. Slechts één archeologisch spoor is in het vlak, direct onder de deels intacte (oude) bouwvoor, aangetroffen. Het betreft een greppel met een donker grijsblauwe vrij siltige vulling. De greppel heeft een oost-westelijke oriëntatie, en dateert hoogstwaarschijnlijk uit de Nieuwe Tijd.

Naast de genoemde greppel en de aangetroffen lagen zijn vooral verstoringen opgetekend. Het betreft de insteek van een gaspijp, kabels, leidingen, drainagesleuven en (te diep) vergraven delen van het terrein. Het vondstmateriaal bestaat hoofdzakelijk uit Nieuwe Tijds aardewerk (roodbakkend met loodglazuur). Verder zijn ook fragmenten bouwmetaal in de vorm van baksteen, modern glas en onderdelen van klei pijpen aangetroffen. Opvallend is de verweringsgraad van vooral het aardewerk.

Concluderend, gezien het gebrek aan sporen en kwalitatief goed vondstmateriaal kunnen we stellen dat het plangebied archeologisch gezien weinig tot geen potentie heeft. In combinatie met historisch kaartmateriaal lijkt het plangebied voornamelijk in gebruik geweest ten behoeve van landbouw. De aangetroffen solitaire greppel past hierbij goed in het plaatje. Hoogstwaarschijnlijk was de greppel een perceelgrens, gezien de ligging en oriëntatie goed overeenkomt met historisch kaartmateriaal uit de 20^e eeuw.

6. Beantwoording van de onderzoeksvragen

- 1. Zijn er in het plangebied archeologische waarden aanwezig?*

De archeologische waarden beperken zich tot 1 archeologisch spoor (S.1 in WP10) en 1 archeologisch gezien potentiële laag (de oeverafzettingen (S.3000)). Tijdens het onderzoek zijn 10 vondstnummers uitgedeeld dat in totaal 49 vondsten bevat.
- 2. Wat is de aard van de onderscheiden archeologische waarden (complextypen, sporen, structuren, vondsten)?*

Het spoor dat is aangetroffen (S.1 in WP10) betreft een greppel, die hoogstwaarschijnlijk in de Nieuwe Tijd te dateren is. De solitaire greppel is vermoedelijk een grens geweest van landbouwpercelen. Qua ligging en oriëntatie komt het spoor goed overeen met de perceelgrenzen zoals is waargenomen op historisch kaartmateriaal ter hoogte van het plangebied. Het vondstmateriaal betreft slechts anorganisch materiaal, waarbij aardewerk de grootste vondstcategorie vormt (73,5%).
- 3. Wat is de stratigrafische en ruimtelijke positie en spreiding van de archeologische waarden (diepteligging, begrenzing, omvang)?*

Het spoor werd in het archeologisch vlak zichtbaar. Het archeologisch vlak is aangelegd direct onder de oude bouwvoor (S.2000), in de oeverafzettingen (S.3000). De greppel is enkel waargenomen in werkput 10, aan de oostzijde van het plangebied. Het spoor zelf heeft een oost-west oriëntering.
- 4. Wat is de datering van de archeologische waarden op basis van (chrono-)stratigrafie en typonologie (inclusief bouwhistorie)? En in hoeverre is er sprake van (dis-)continuïteit in gebruik/bewoning?*

Praktisch al het vondstmateriaal is te dateren in de Nieuwe Tijd. Vanaf de Nieuwe Tijd A tot en met moderne vondsten uit de bovenste verstoringslaag. Dit komt overeen met de functie die het plangebied gedurende lange tijd heeft gehad. Op historisch kaartmateriaal is te zien dat vanaf in ieder geval het begin van de 17^e eeuw het gebied in gebruik is geweest als grasland, akkerland of weide voor veeteelt. Hoewel uit de greppel zelf geen vondsten zijn gedaan, dateert de greppel vermoedelijk ook uit deze periode (perceelgrens).
- 5. Welke categorieën van vondstmateriaal zijn aanwezig en in welke mate (ook in relatie tot elkaar)? Wat zegt de aard en mate van voorkomen van het vondstmateriaal over het gebruik van het plangebied in het verleden?*

Alle vondsten betreffen anorganisch vondsten. De grootste categorie hierbinnen is aardewerk (73,5%). De tweede vondstcategorie betreft kleipijp met een aandeel van 14,3%. De overige vondstcategorieën: bouwmetaal, glas en metaal hebben allen een klein aandeel (4,1%). De geringe hoeveelheid, aard en context van de vondsten komen overeen met de hoeveelheid en aard van de sporen die zijn aangetroffen. Bewoning of andersoortig intensief gebruik van het land heeft niet plaatsgevonden.
- 6. Welke (post-)depositionele processen zijn te onderscheiden en in hoeverre hebben deze invloed gehad op de bewoningsgeschiedenis en vondstcontexten?*

Alle grote verstoringen (minimaal 80 cm tot plaatselijk 200 cm -Mv) hebben (een deel) van de oude bouwvoor (S.2000) aangetast maar niet doen verdwijnen. Dit oude maaiveld en dus loopniveau lijkt te zijn omgezet. Gezien het vondstmateriaal uit deze laag zal deze nog relatief recent verploegd zijn. De onderliggende oeverafzettingen bevatten geen vondstmateriaal. Deze

zone, in de overgang van de relatief droge oeverafzettingen naar het nattere achterland, was klaarblijkelijk niet geschikt of geschikt genoeg om in gebruik te nemen voor bijvoorbeeld bewoning.

7. *Wat is de fysieke kwaliteit van de aangetroffen archeologische waarden (gaafheid en conserveringsgraad)?*

De genoemde 'oude' bouwvoor is deels afgetopt door recente graafwerkzaamheden. Wel is hetgeen dat nog aanwezig is in het verleden ook al aangetast. Vermoedelijk is dit gebeurd door het ploegen van het land. Vanaf de 17^e eeuw tot zeker de jaren '80 van de vorige eeuw is het plangebied in gebruik geweest als grasland, akkerland of weide voor veeteelt, getuige het historisch kaartmateriaal. Het relatief jonge vondstmateriaal is bovendien verweerd en heeft langdurig aan de oppervlakte gelegen. Het aangetroffen spoor is bovendien, wegens verblauwing (zuurstofonttrekking) slecht zichtbaar en daarom ook niet goed geconserveerd gebleven.

7. Conclusies, waardestelling en advies

Conclusies

Op basis van het proefsleuvenonderzoek kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- Het plangebied is in zijn geheel tot diep verstoord (minimaal 80 tot 200 cm onder het huidige maaiveld). Een post middeleeuwse bouwvoor (omgezet/verploegd), met daaronder gelegen archeologisch potentiële oeverafzettingen zijn hierbij vooral in het oostelijke deel van het plangebied (deels) intact gebleven.
- In het archeologisch vlak is slechts één greppel aangetroffen, die met behulp van het vondstmateriaal en historisch kaartmateriaal te dateren is in de Nieuwe Tijd. Het betreft hoogstwaarschijnlijk een perceelgrens in een landbouwgebied.
- De oude bouwvoor (S.2000) bevat relatief jong vondstmateriaal. Al het materiaal, waarbij (roodbakend) aardewerk de grootste categorie is, dateert in de Nieuwe Tijd. Het jonge vondstmateriaal is bovendien flink verweerd.

Waardestelling

De waardestelling zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.3) gebeurt op drie niveaus: belevingswaarde, fysieke kwaliteit en inhoudelijke kwaliteit (tabel 2). De eerste is niet van toepassing, omdat de vindplaats niet bovengronds zichtbaar is. Alleen de laatste twee niveaus zijn op dit onderzoek van toepassing. De fysieke kwaliteit is gebaseerd op de conservering en gaafheid van de aangetroffen archeologische resten. De conservering geeft aan in hoeverre de resten behouden zijn, de gaafheid in hoeverre de vindplaats nog compleet is. De beoordeling is voor zowel gaafheid als conservering: drie punten voor hoge, twee punten voor middelhoge en één punt voor lage kwaliteit.

Op het selectie criterium 'gaafheid' scoort de vindplaats laag. Weliswaar is de archeologisch potentiële oeverafzettingen deels intact gebleven, er zijn grote verstoringen aanwezig ten gevolge van moderne graafwerkzaamheden. Bovendien is slechts één archeologisch spoor aangetroffen. De fysieke kwaliteit van de aangetroffen grondsporen is af te meten aan de mate van conservering van de grondsporen zelf en aan de hierin aangetroffen vondsten en botanische resten. De conservering van de aangetroffen greppel op zichzelf staand wordt ook laag gewaardeerd. Binnen het plangebied heeft verblauwing ervoor gezorgd dat de genoemde greppel zicht slecht aftekent in het vlak. Verder zijn tijdens het verdiepen aardewerkfragmenten aangetroffen van vrij slechte kwaliteit, ondanks hun relatief jonge datering. Organische resten, zoals archeozoologische en paleo-botanische resten, zijn niet aangetroffen.

De waardering van beide fysieke kwaliteitscriteria is in totaal 2 van de 6 mogelijke punten.

De aangetroffen resten worden vervolgens getoetst op inhoudelijke kwaliteit. Het gaat hierbij om de zeldzaamheidswaarde, de informatiewaarde, ensemblewaarde (of contextwaarde) en de representativiteit. Ook hier geldt: drie punten voor een hoge, twee punten voor een middelhoge en één punt voor een lage beoordeling.

Voor dit onderzoek geldt een lage waardering voor alle vier de beoordelingspunten ten behoeve van de inhoudelijke kwaliteit, resulterend in een lage score: in totaal 4 van de 12 mogelijke punten. Hoewel de greppel aangetroffen is, bevatten deze (vooralsnog) geen materiaal en is deze relatief jong te dateren. Bovendien zijn perceelgreppels beslist geen zeldzaamheid en voor een hogere waarde wat betreft de informatiewaarde, dan wel de ensemblewaarde, zijn er te weinig andere archeologische indicatoren aanwezig.

Tabel 2: Waardestelling volgens Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (versie 3.3).

Waarden	Criteria	Scores		
		Hoog	Midden	Laag
Beleving	<i>Schoonheid</i>	Wordt niet gescoord		
	<i>Herinneringswaarde</i>	Wordt niet gescoord		
Fysieke kwaliteit	<i>Gaafheid</i>			1
	<i>Conservering</i>			1
Inhoudelijke kwaliteit	<i>Zeldzaamheid</i>			1
	<i>Informatiewaarde</i>			1
	<i>Ensemblewaarde</i>			1
	<i>Representativiteit</i>			1

Selectieadvies

Het archeologische niveau is binnen het plangebied deels bewaard gebleven, getuige de grote verstoringen in combinatie met de geringe hoeveelheid aan vondsten en sporen. Dit in combinatie met de lage waardering die het plangebied scoort, geeft geen reden voor een archeologisch vervolgentraject. Hier hoeft geen nader veldonderzoek plaats te vinden.

Ook de resterende drie proefsleuven hoeven naar ons inziens niet meer onderzocht te worden. Wanneer we de resultaten van het booronderzoek en proefsleuvenonderzoek bekijken, in combinatie met het historisch kaartmateriaal, is er geen reden om archeologische resten te verwachten. De volgende argumenten kunnen daarbij genoemd worden:

- Historisch kaartmateriaal heeft tijdens het bureauonderzoek laten zien dat historisch gezien, ter hoogte van het plangebied, alleen restanten en sporen van landbouwactiviteiten te verwachten zijn. Bestaande uit bijvoorbeeld relatief jonge greppels.
- Uit het booronderzoek is reeds gebleken dat in de zone van werkput 1 t/m 3 ook diepe verstoringen te verwachten zijn (boring K4 en K5; Nales 2015).
- Daarnaast is de NAP-hoogte van de in het boringen aangetroffen archeologisch niveaus nagenoeg gelijk aan wat tijdens het proefsleuvenonderzoek is onderzocht. We kunnen daarmee stellen dat de zone ter hoogte van werkput 1 t/m 3 zich ook in de overgang van de relatief droge oeverafzettingen naar het nattere achterland bevindt. Deze zone was, gezien de resultaten van het proefsleuvenonderzoek, niet geschikt genoeg geacht om in gebruik te nemen voor bijvoorbeeld bewoning.
- Ook de conserveringsgraad van het plangebied (zowel sporen, als vondsten) laat de wensen over. Zeker ter hoogte van de zone van werkput 1 t/m 3 zal grootschalige verblauwing hebben plaatsgevonden (het asfalt zal daar voor de nodige zuurstofonttrekking hebben gezorgd). Eventuele archeologische sporen worden daardoor aanzienlijk minder makkelijk herkenbaar. Uit het proefsleuvenonderzoek is bovendien gebleken dat het relatief jonge vondstmateriaal is verweerd, gezien de scherven hoogstwaarschijnlijk langdurig aan de oppervlakte hebben gelegen.

Wij adviseren dat het terrein daarom kan worden vrijgegeven voor verdere ontwikkeling met dien verstande dat de uitvoerder van de grondwerkzaamheden volgens de Monumentenwet verplicht is om eventuele vondsten te melden bij de bevoegde overheid, in deze de gemeente Oegstgeest.

Geraadpleegde bronnen

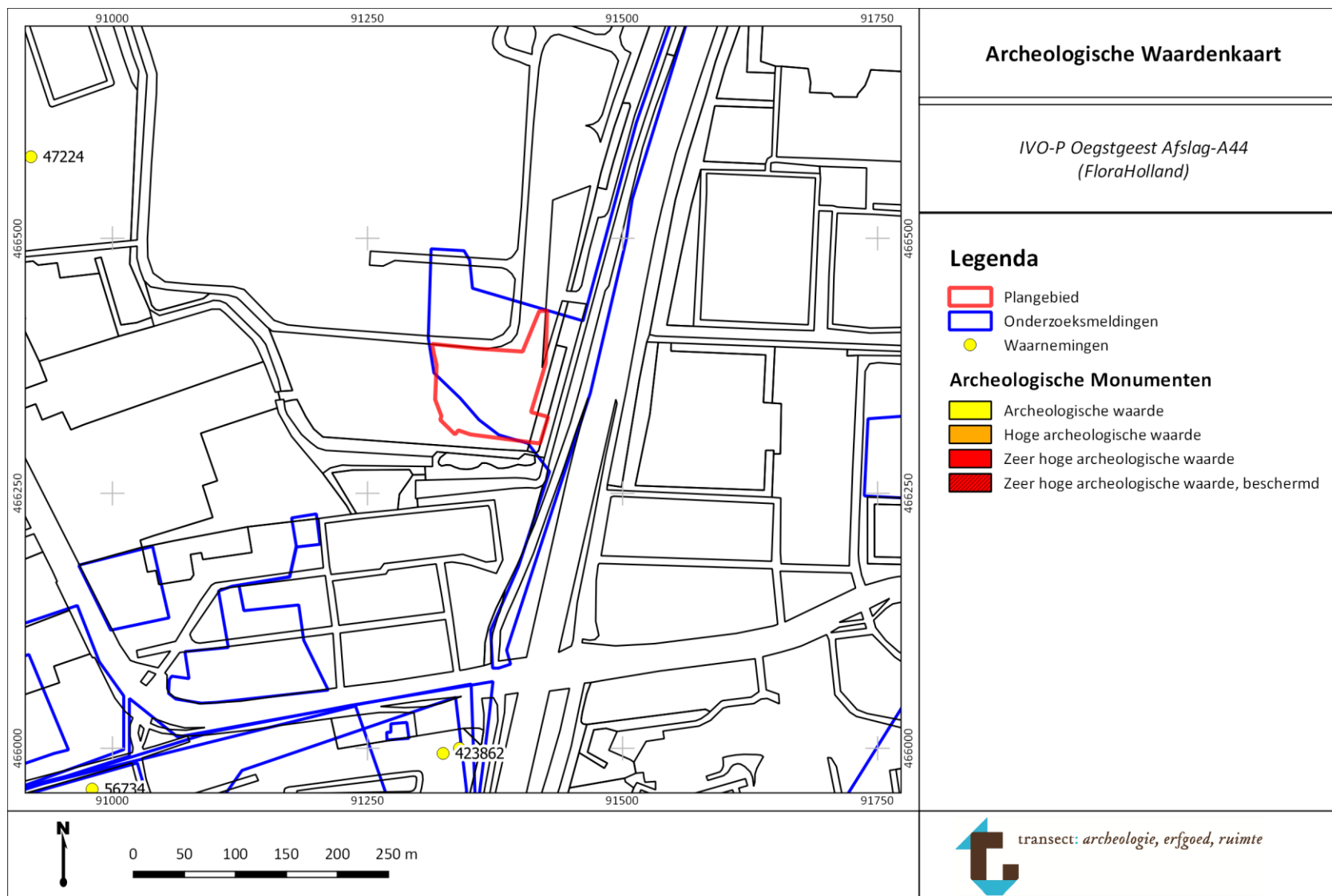
Archeologische kaarten en databestanden:

- Archeologische Beleidskaart Gemeente Oegstgeest (naar: Van den Berg, Schrijvers & Sueur 2008).
- Archeologisch Informatie Systeem III (Archis2), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2007.
- Archeologische Monumenten Kaart (AMK), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2007.
- www.ahn.nl
- www.watwaswaar.nl

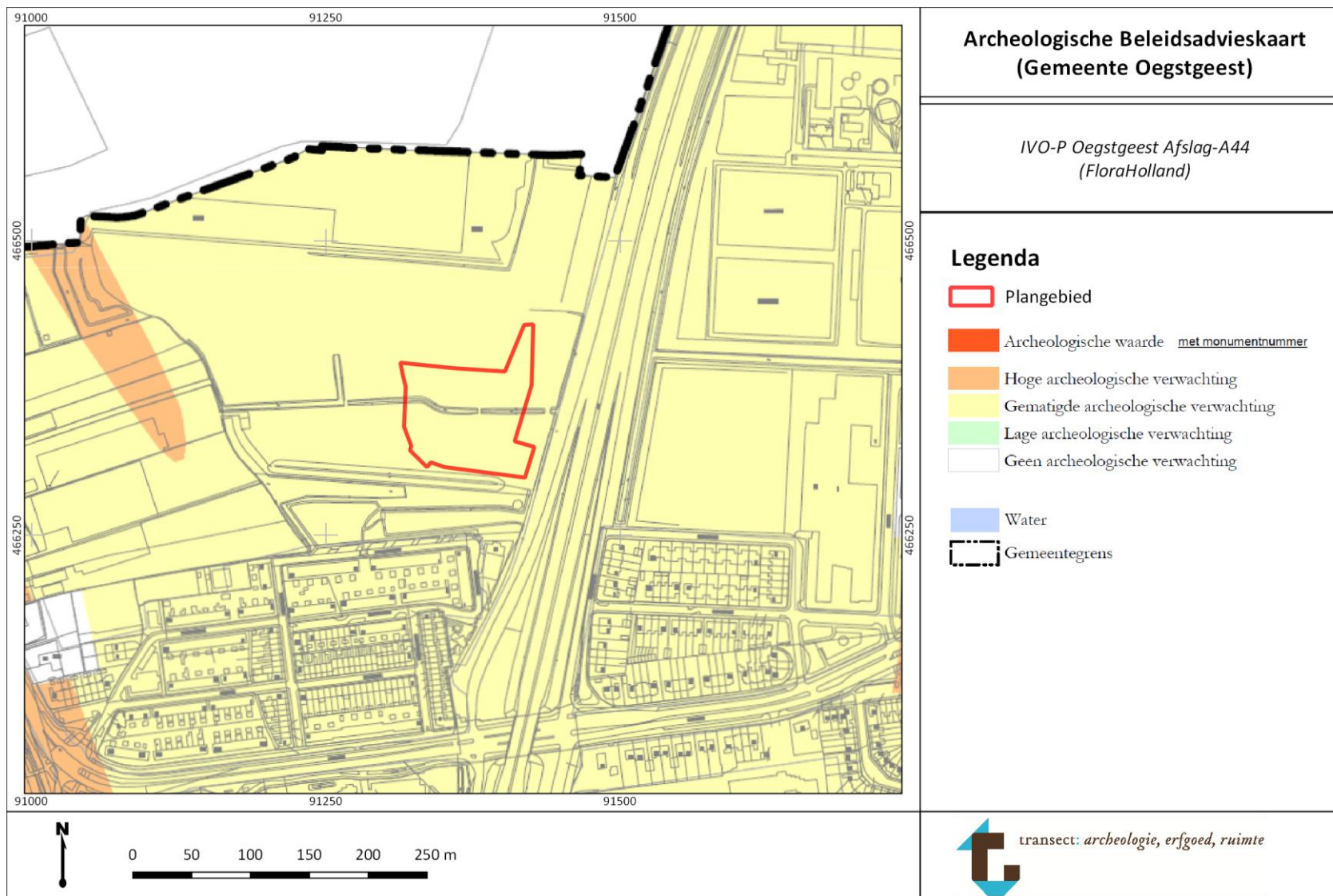
Literatuur:

- Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer (eds.), 2001. *Palaeogeographical development of the Rhine-Meuse delta, the Netherlands*, Assen.
- Berg, J.M. van den, R. Schrijvers & C. Sueur, 2008. *Archeologische Waardenkaart Oegstgeest. Een aanzet tot het ontwikkelen van ruimtelijk archeologiebeleid*, Amersfoort.
- Dekker, C., 1980. De dam bij Wijk. *Nederlandsch Archievenblad* 84-3, 248-266.
- Hakvoort, A., 2015. *Programma van Eisen Oegstgeest, Afslag-A44 (FloraHolland). Gemeente Oegstgeest (Zuid-Holland). Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. Proefsleuven*, Utrecht (Transect-PvE).
- Heteren, van S. & A. van der Spek, 2008. Waar is de delta van de oude Rijn? *Grondboor & Hamer* 62, nr. 3/4, 72-76.
- Nales, T., 2015. *Aansluiting Afrit A44 Flora Holland. Gemeente Oegstgeest (Zuid-Holland). Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (IVO; verkennende en karterende fase)*, Utrecht (Transect-rapport 232).

Bijlage 1: Archeologische Waardenkaart

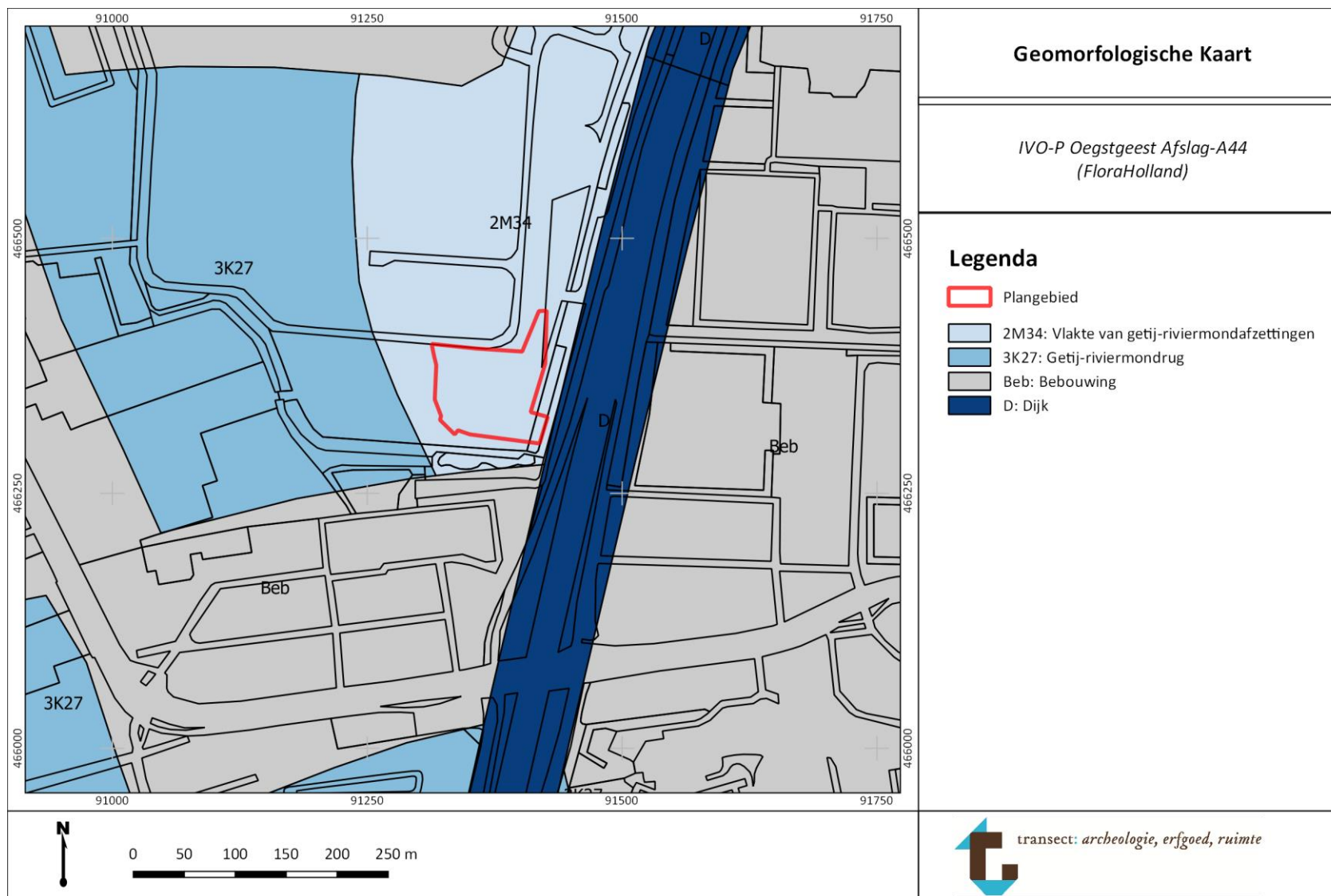

Bijlage 2: Archeologische Beleidsadvieskaart (Gemeente Oegstgeest)

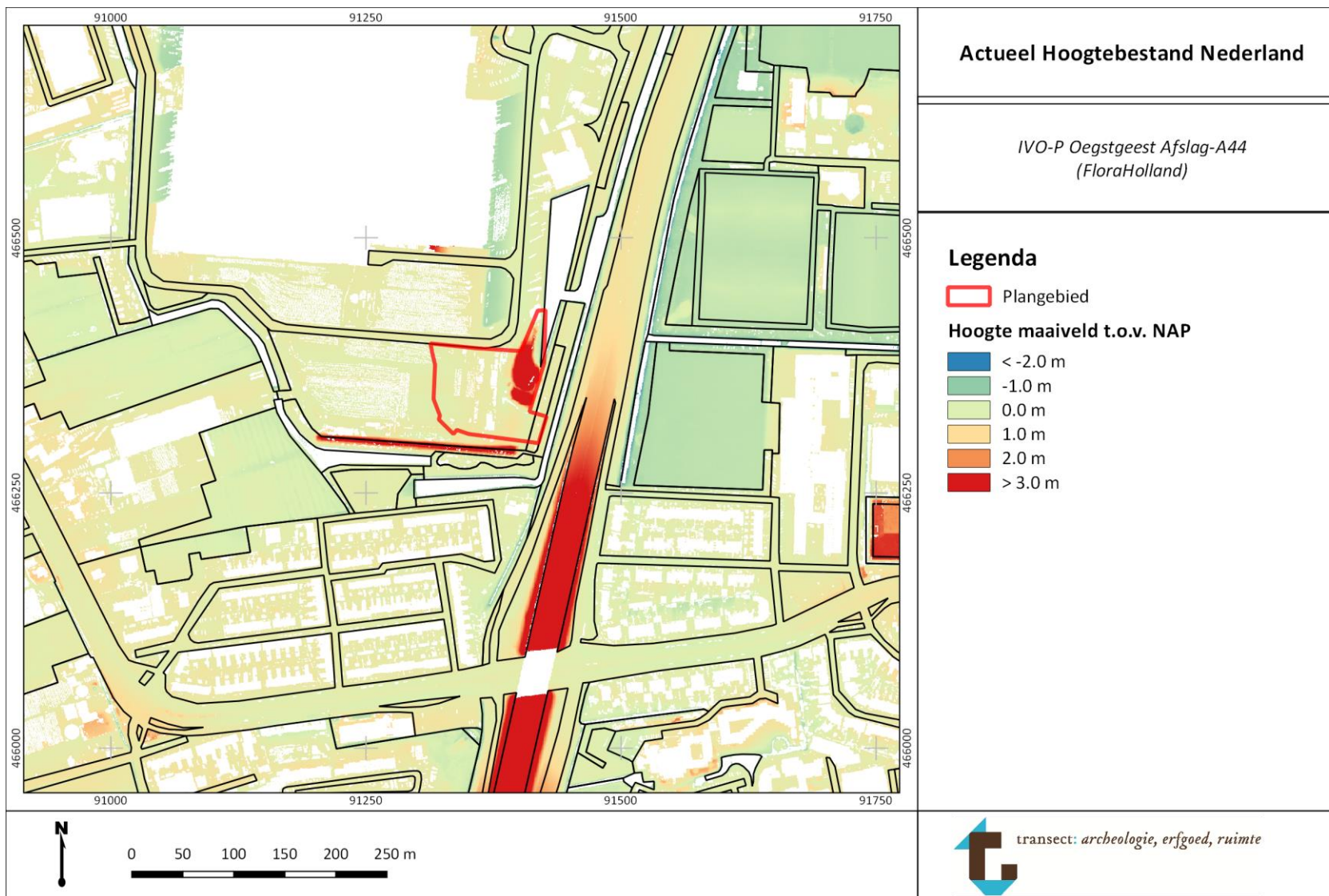

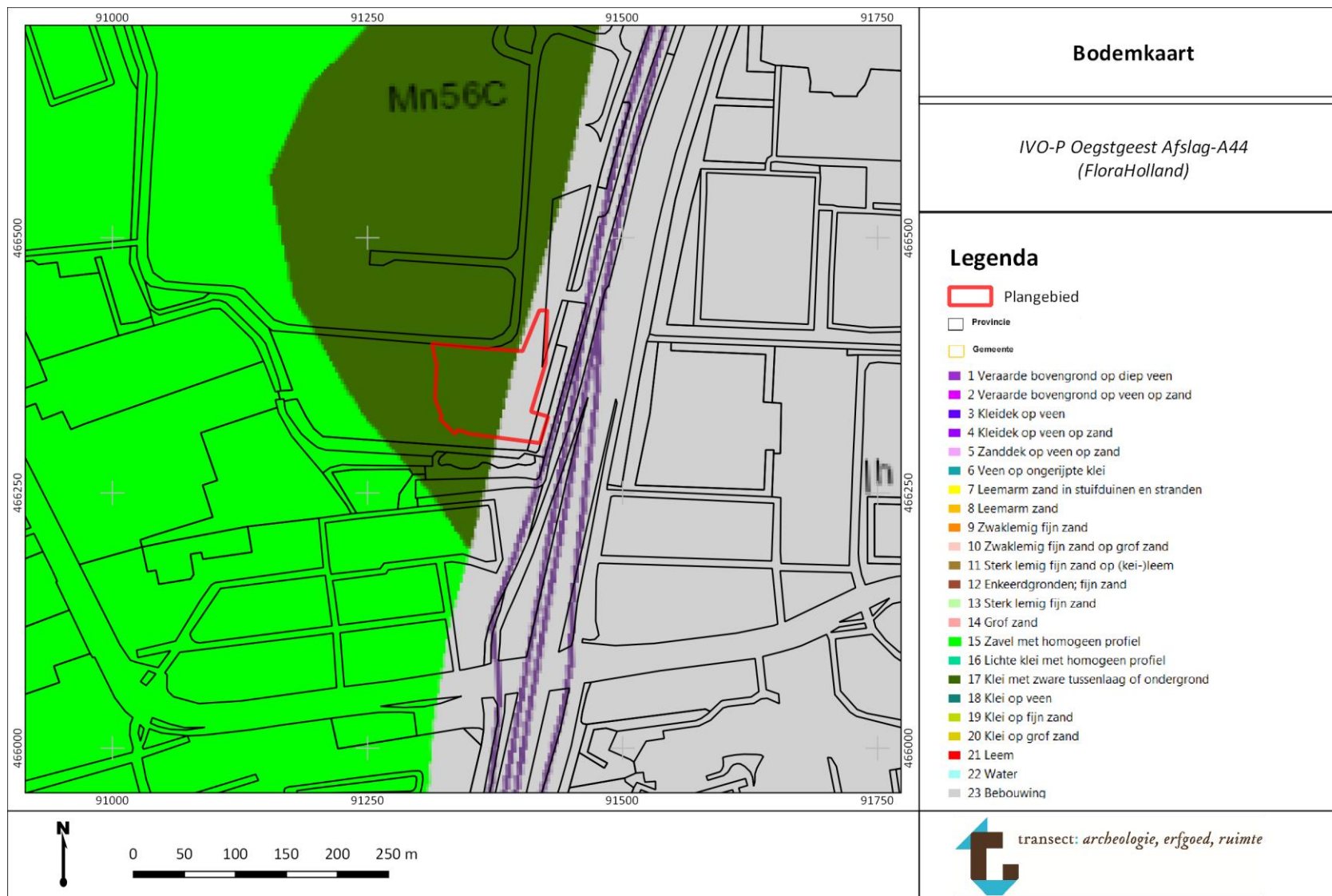
Bijlage 3: Geomorfologische Kaart

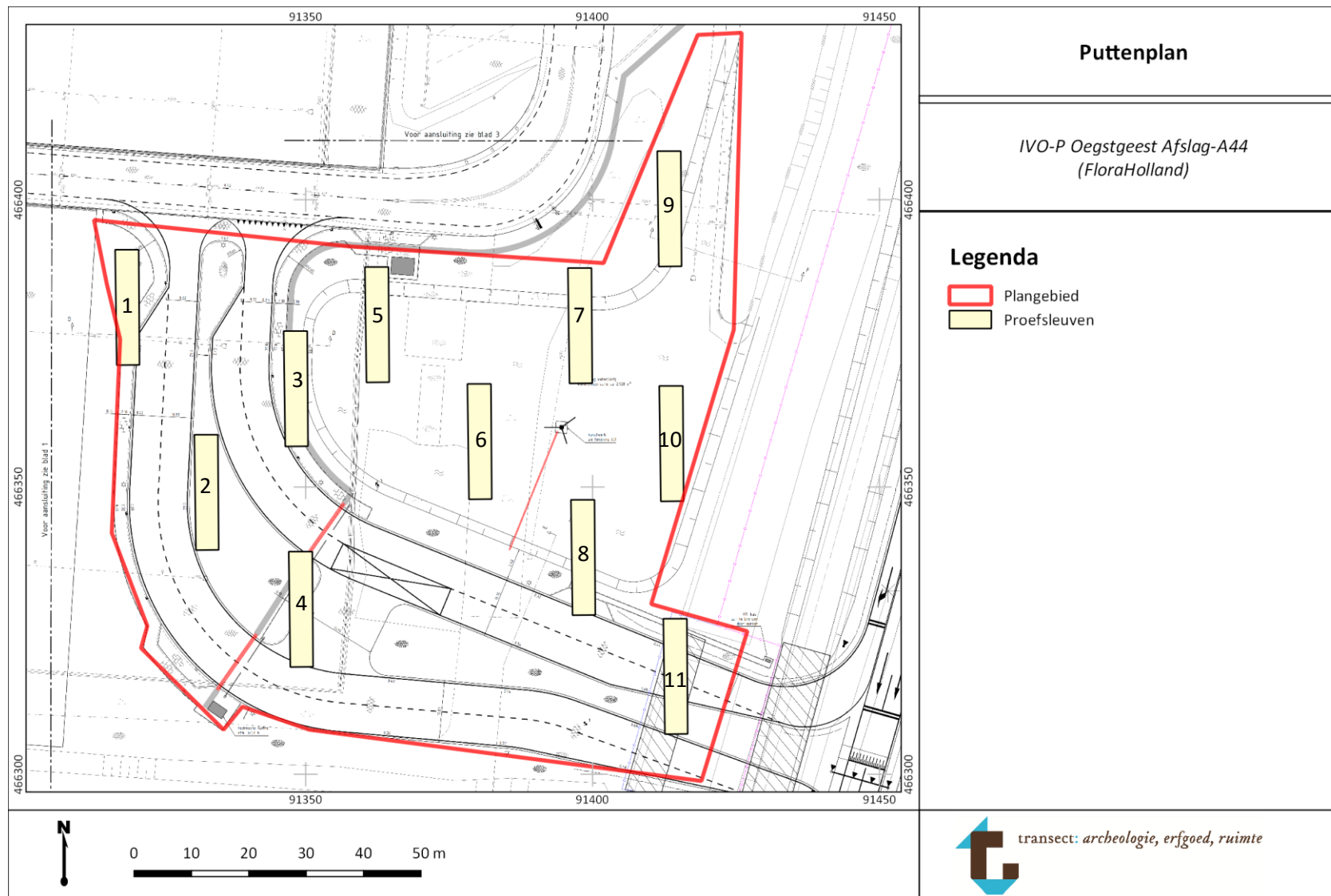
Bijlage 4: Actueel Hoogtebestand Nederland

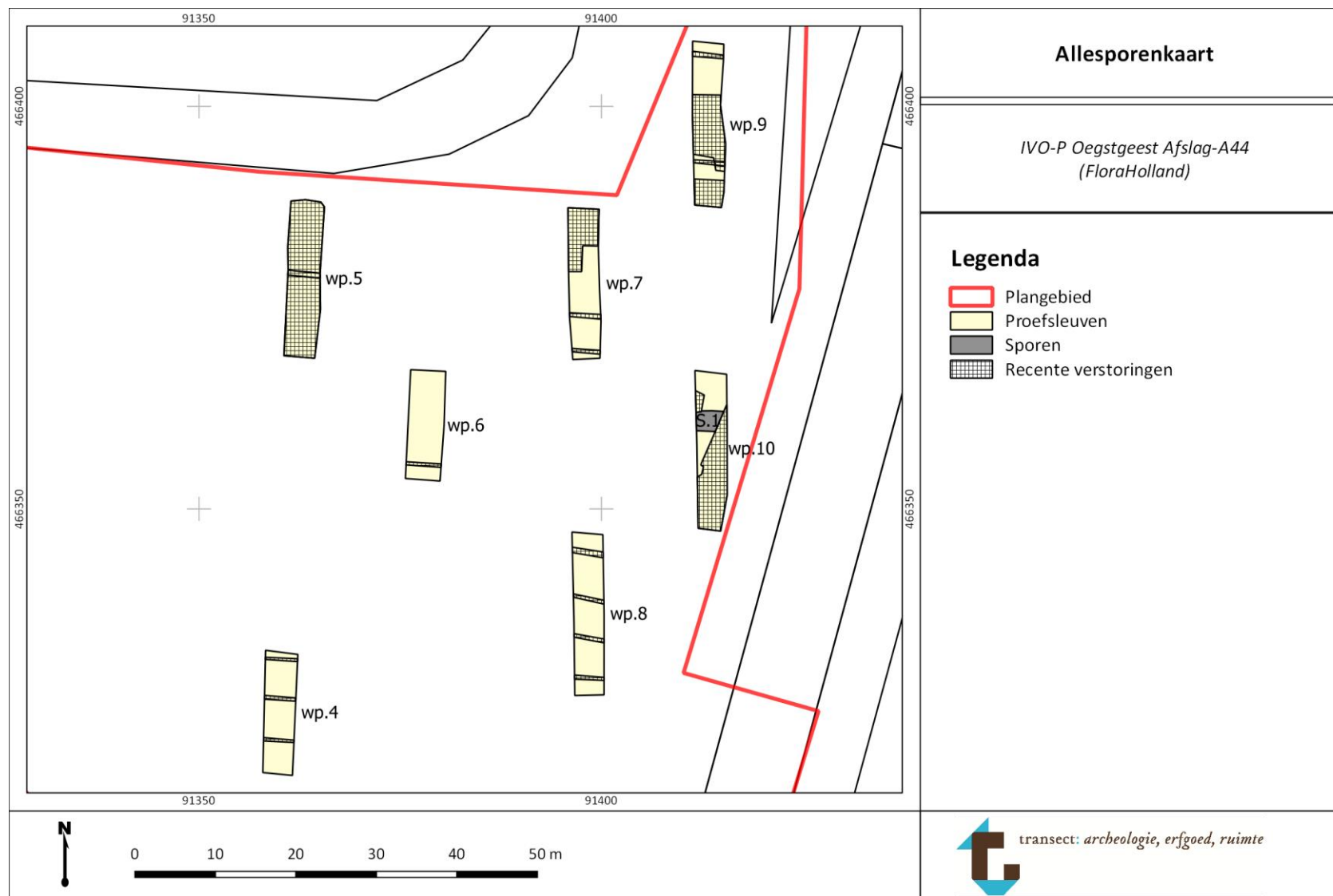
Bijlage 5: Bodemkaart

Bijlage 6: Puttenplan

Bijlage 7: Allesporenkaart

Bijlage 8: Sporenlijst

Spoor	Werkput	Vlak	Textuur	Kleur	Org	Insluitsels	Interpretatie	Opmerking
1000	4 t/m 10	1	ZKX	BRBLGR	-	BS / AW / Puin	OPH	REC
2000	4 t/m 10	1	KS4	DGRBR	H2	-	Oude bouwvoor	Post-ME. Deels verploegd/omgezet
3000	4 t/m 10	1	KS2	GRBL	-	-	C-hor	Actieve en inactieve fases v.d. oeverafzettingen, bevat zowel dunne laklaagjes als zandbandjes. In het zuiden wat siltiger.
4000	9, 7, 4	102	VK3	DBRGR	-	-	Overgang klei naar veen	-
5000	9, 7, 4	102	Veen	DBR	-	-	Veen	-
1	10	1	KS3	DGRBL	-	AW-spikkels, PYP-spikkel, FE	GR	ME/NT, Geen coupe ivm wateroverlast.

Bijlage 9: Vondstenlijst

Werkput	Vlak	Vak	Spoor	Categorie	Verzamelwijze	Aantal fragmenten	Opmerking
8	1	1	1000	KER	MAA	2	- 2 wandfragmenten lichtbruin handgevoemd aardewerk, potgruis gemagerd, flink verweerd (datering onduidelijk).
8	1	1	2000	KER	MAA	1	- 1 randfragment van industrieel wit aardewerk (NTC)
8	1	2	2000	MIX	MAA	7	- 1 wandfragment groen glas (NT) - 1 ijzeren strip (in een hoek van 90 graden; NTC) - 4 oorfragmenten roodbakend aardewerk (met loodglazuur; NT) - 1 fragment bouw materiaal (baksteen; NT)
10	1	1	2000	MIX	MAA	10	- 1 kleipijpsteeltje (8 mm in diameter; NT) - 1 ronde glazen voet van een wijnglas (NT) - 5 wandscherven roodbakend aardewerk met loodglazuur (NT) - 3 randscherven roodbakend aardewerk met loodglazuur (NT)
10	1	2	2000	MIX	MAA	5	- 2 fragmenten van kleipijpsteeltjes (8 en 9 mm in diameter; NT). - 3 wandfragmenten roodbakend aardewerk (NT)
9	1	1	2000	MIX	MAA	11	- 1 fragment kleipijpsteeltje (11 mm in diameter; NT). - 1 pijpekop, slank en dubbel conisch model, met radstempel rond de ketelopening (NTB). - 1 oorfragment witbakkend aardewerk met bruingele glazuur (NT). - 1 wandfragment steengoed kruik (NT). - 7 wandfragmenten roodbakend aardewerk met loodglazuur (NT).
9	1	2	2000	MIX	MAA	8	- 1 fragment kleipijpsteeltje (8 mm in diameter; NT). - 1 metalen cilindervormige dop (wellicht een slaghoedje; NT). - 2 randfragmenten roodbakend aardewerk (waarvan 1 met loodglazuur; NT). - 4 wandfragmenten roodbakend aardewerk (waarvan 2 met loodglazuur; NT).
9	1	4	1000	KER	MAA	1	- 1 wandfragment 'Boeren Bont' (NTC).
7	1	2	2000	KER	MAA	1	- 1 fragment roodbakend aardewerk met loodglazuur (NT).
7	1	4	2000	MIX	MAA	3	- 1 fragment kleipijpsteeltje (8 mm in diameter; NT). - 1 wandfragment witbakkend aardewerk met aan de buitenzijde groene glazuur, en de binnenzijde gele glazuur (NT). - 1 fragment bouw materiaal (baksteen; NT).

Bijlage 10: Archeologische periode-indeling voor Nederland (conform ABR)

Periode	Deel-/subperiode	Van	Tot
Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd C	1850 na Chr.	heden
	Nieuwe Tijd B	1650 na Chr.	1850 na Chr.
	Nieuwe Tijd A	1500 na Chr.	1650 na Chr.
Middeleeuwen	Late Middeleeuwen B	1250 na Chr.	1500 na Chr.
	Late Middeleeuwen A	1050 na Chr.	1250 na Chr.
	Vroege Middeleeuwen D	900 na Chr.	1050 na Chr.
	Vroege Middeleeuwen C	725 na Chr.	900 na Chr.
	Vroege Middeleeuwen B	525 na Chr.	725 na Chr.
	Vroege Middeleeuwen A	450 na Chr.	525 na Chr.
Romeinse Tijd	Laat-Romeinse Tijd B	350 na Chr.	450 na Chr.
	Laat-Romeinse Tijd A	270 na Chr.	350 na Chr.
	Midden-Romeinse Tijd B	150 na Chr.	270 na Chr.
	Midden-Romeinse Tijd A	70 na Chr.	150 na Chr.
	Vroeg-Romeinse Tijd B	25 na Chr.	70 na Chr.
	Vroeg-Romeinse Tijd A	12 voor Chr.	25 na Chr.
IJzertijd	Late IJzertijd	250 voor Chr.	12 voor Chr.
	Midden-IJzertijd	500 voor Chr.	250 voor Chr.
	Vroege IJzertijd	800 voor Chr.	500 voor Chr.
Bronstijd	Late Bronstijd	1100 voor Chr.	800 voor Chr.
	Midden-Bronstijd B	1500 voor Chr.	1100 voor Chr.
	Midden-Bronstijd A	1800 voor Chr.	1500 voor Chr.
	Vroege Bronstijd	2000 voor Chr.	1800 voor Chr.
Neolithicum	Laat-Neolithicum B	2450 voor Chr.	2000 voor Chr.
	Laat-Neolithicum A	2850 voor Chr.	2450 voor Chr.
	Midden-Neolithicum B	3400 voor Chr.	2850 voor Chr.
	Midden-Neolithicum A	4200 voor Chr.	3400 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum B	4900 voor Chr.	4200 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum A	5300 voor Chr.	4900 voor Chr.
Mesolithicum	Laat-Mesolithicum	6450 voor Chr.	4900 voor Chr.
	Midden-Mesolithicum	7100 voor Chr.	6450 voor Chr.
	Vroeg-Mesolithicum	8800 voor Chr.	7100 voor Chr.
Paleolithicum	Laat-Paleolithicum B	18.000 BP	8.800 voor Chr.
	Laat-Paleolithicum A	35.000 BP	18.000 BP
	Midden-Paleolithicum	300.000 BP	35.000 BP
	Vroeg-Paleolithicum	-	300.000 BP